

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Pavli Laymann è Societate I: Theologiae Moralis
Compendiv[m] absolutissimum et in quinq[ue] libros
partitum**

Laymann, Paul

Moguntiae

21. De ludo & sponionibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40716

cas, earumque æstimationem reddere cogaris, atque interea quotannis pensionem ipsi soluere, cum hoc sit virtuale mutuum, quia perinde est, ac si Titius tibi vaccas venderet, & precium numerandum crederet, seu mutuò daret ad triennium, interim pensionē seu lucrum ex credito accipiens.

Impendia, quæ socius occasione societatis fecit, à reliquis secundum proportionem rependi debent. §

Socius ratione societatis conuentus, non amplius obligatur, quàm commodè facere potest, habita ratione ne egeat nisi dolo egerit, quominus integrè satisfacere possit; nec enim æquum est dolum suum quemquam releuare: dicitur in l. cit. §. tempus autem. 6

Societatis contractus soluitur 1. cessante negotio aut pereunte re, 2. elapso tempore, ad quod societas intra fuit. 3. Morte vnius sociorum, nisi cautum sit, vt vno moriente inter alios societas permaneat. 4. Renunciacione seu expressa, seu tacita modo id fiat sine dolo. 5. Publicatione aut cessione bonorum. 7

CAP. XXI.

De ludo & sponsonibus.

Ludus alearum & chartarum, licet suapte natura (quippe quibus prudentes in Republic. vtuntur) licitus contractus sit, tamen per accidens adiuncta mala habet, ideoque humana lege prohibitus est, præsertim Clericis, qui se frequenter aut publicè cum scandalo populi ludant, peccant mortaliter. Quod si publicus lusor, postquam beneficium legitime obtinuit, Clericus esse incipiat, prius moneri debet, antequam deponatur, iuxta c. 1.

Oo 4 d. 13.

d. 13. Quia multa impediunt promouendum, quae non deiciunt promotum.

- 2 Si Clerici chartis ludant propter recreationem & sine scandalo, excusari interdum possunt à peccato, quod si lex diœcesana illis prohibeat, peccant solum venialiter.

NB. Lex ista, in qua decernitur, vt qui aleis ludendo (qui lusus iure ciuili prohibitus est) ludendo perdidit, soluere non cogatur, solum pœnalis est, in ludum odium lata, ideo naturali obligatione soluendi perdidit non liberat.

- 3 Qui non parata pecunia, sed creditalusit, ac perdidit, soluere non tenetur, spectato iure Cæsareo: in locis, vbi non recepta vel abolita est ista constitutio Cæsarea, in externo foro non conceditur actio ad repetendum id, quod ludo alearum per se licitè perditum & solutum fuit; nisi valde magnæ quantitatis sit, ac in detrimentum proprii status aut famulæ cedat, quo casu partes inter se transigere debent, vt iudicis æquitatem implorare.

- 4 In sponsonibus, qui propria persuasione, sine alterius dolo decipitur, sibi ipsi imputare debet.

- 5 Qui propria bona non habet, vt ad lucrandum, et ad perdendum in ludo inhabilis est, videlicet Religiosus aut filiusfamilias ex bonis profectus patre. Nam in Academia studentes possunt ex aureis, s. in anno florenos in honestos ludos insumere, idq; ex præsumpta voluntate sustentantium.

- 6 Filiusfamilias vna pecuniæ depositione plus lucrari non potest, quam perdere, ideoque restituere tenetur excessum. At verò successiuè pluribus actibus nihil obstat, quominus magnam pecuniæ summam lucratur.

NB. Pa

NB. Pupillus & minor lucrari honesto ludo non impediuntur, cum naturalis in ipsis quoque obligatio subsistat, ut dixi hoc tract. cap. 9. n. 7. Quod si vero minor animo lucrandi accesserit, & non soluendi perditum, peccabit ludendo, imò ob dolum lucrum restituere tenetur.

Vxori & Marito quatenus eis ludere & ludendo perdere concessum est, collige ex eis quæ supra dixi cap. 12. n. 6. & 7.

Olla fortunæ contractus licitus est seclusa omnī fraude & reuocari potest ad emptionem & venditionem.

C A P. XXII.

De locatione & Conductione.

Locatio est Contractus, quo res alteri vtenda, vel fruenda conceditur certa pensione constituta, (equus, domus, bos ager ad 10. annos : si ultra sit emphyteuticus.) Qui concedit dicitur locator, qui suscipit conductor.

NB. In locatione non transfertur dominium, sicut in emptione & venditione, deinde res locata ante traditionem si pereat, contractus dissolvitur, & conductor liberatur.

NB. Mercede pecuniaria conductum, non licet pane aut panno soluere, &c. nisi alio modo solui non possit.

Conductor rem sibi locatam alteri locare non prohibetur, modo æque idoneo, & ad eundem vltim.

Si impedimentum accidit ex parte rei conductæ, liberatus conductor à soluenda pensione secundum proportionem temporis, quo vti frui non potuit

O o 5 (im-